

Kennisnet

PERSBERICHT

De digitale generatie heeft nog veel hulp nodig

Onderzoeken: Vanzelf Mediawijs? 2017 en Monitor Jeugd en Media 2017

Jongeren zijn minder digitaal vaardig dan ze zelf denken. De meeste jongeren hebben bijvoorbeeld moeite met het inschatten van betrouwbare informatie, een competentie die van belang is voor het herkennen van nepnieuws. Dat blijkt uit twee complementaire onderzoeken die vandaag bij de start van de Week van de Mediawijsheid zijn gelanceerd: de 'Monitor Jeugd en Media 2017' van Kennisnet en 'Vanzelf Mediawijs? 2017' van Mediawijzer.net. School speelt nu slechts een kleine rol in het bijbrengen van digitale vaardigheden, zo laten de onderzoeken zien. Jongeren doen hun vaardigheden vooral in hun vrije tijd op en ervaren daarbij weinig uitdaging. De sociale omgeving waarin zij opgroeien is daardoor van grote invloed op de manier waarop zij met media omgaan.

Er dreigt hierdoor een kloof te ontstaan tussen kinderen met hoger opgeleide ouders en kinderen met lager opgeleide ouders, zo ziet Remco Pijpers, strategisch adviseur digitale geletterdheid bij Kennisnet en verantwoordelijk voor de 'Monitor Jeugd en Media'. "Het mag niet zo zijn dat het nest waaruit je komt, bepaalt in hoeverre je je digitaal staande kunt houden", zo zegt Pijpers.

Volgens hem is het goed dat digitale geletterdheid een vast onderdeel van het curriculum wordt. Kennisnet krijgt ook steeds meer vragen van scholen over digitale geletterdheid. Scholen willen werk maken van het thema, maar zoeken nog naar effectieve manieren om dat te doen.

Mary Berkhout, programmadirecteur van Mediawijzer.net, beaamt dit. "Scholen spelen een belangrijke rol in het voorbereiden van de jongste generaties op het leren, werken en leven in de 21ste eeuw. Jongeren geven in het onderzoek van Mediawijzer.net aan dat het onderwijs te weinig aansluit bij hun belevingswereld. In aanloop naar de komende curriculumherziening – waar digitale geletterdheid een verplicht onderdeel wordt – kunnen scholen dan ook alle hulp gebruiken", aldus Berkhout. Kennisnet lanceert daarom op 24 november het Handboek Digitale Geletterdheid, speciaal bedoeld voor schoolleiders en schoolbestuurders.

Moeite met inschatten betrouwbare informatie

Kennisnet voerde het onderzoek uit in samenwerking met de Universiteit Twente. Dankzij een zelfrapportage die werd ingevuld door meer dan 1600 jongeren en een praktische toets over informatievaardigheden onder meer dan 1000 jongeren, ontdekten de onderzoekers van de 'Monitor Jeugd en Media 2017' dat er een significant verschil zit tussen het niveau waarop leerlingen hun eigen vaardigheden beoordelen en hun vaardigheden in de praktijk. Veel van hen hebben vooral moeite met het zoeken op internet en het op waarde schatten van informatie.

Het onderzoek 'Vanzelf Mediawijs? 2017', dat in opdracht van Mediawijzer.net is uitgevoerd door The Choice Marktonderzoek & Advies, bestaat onder meer uit een online enquête waaraan meer dan 1000 jongeren deelnamen. Ongeveer de helft van de jongeren overschat het eigen niveau van

mediawijsheid, zo blijkt hieruit. Berkhout merkt dat jongeren vaak met veel vertrouwen naar hun eigen vaardigheden kijken. “Voor een deel is dat terecht, maar handig met media maakt nog niet mediawijs. Het is belangrijk dat het gesprek tussen jongeren, ouders en professionals op gang komt. Zodat jongeren inzien dat ze echt nog wel wat te leren hebben, en docenten en ouders beter zicht krijgen op de stappen die zij daarbij nog moeten zetten. Bijvoorbeeld door het vaker over onderwerpen te hebben die aansluiten bij de belevingswereld van jongeren.”

School speelt slechts een kleine rol in digitale opvoeding

De onderzoeken laten zien dat school nu slechts een summiere rol speelt in de digitaal wijzer maken van leerlingen. Bij ‘Vanzelf Mediawijs? 2017’ geeft 59 procent van de ondervraagde jongeren bijvoorbeeld aan op school nauwelijks iets te hebben opgestoken over mediawijsheid. En uit de ‘Monitor Jeugd en Media 2017’ blijkt dat slechts 7 procent van de jongeren alles – of bijna alles – op het gebied van digitale vaardigheden op school heeft geleerd.

De sociale omgeving waarin jongeren opgroeien, speelt nu een zeer grote rol in de digitale vaardigheden die ze opdoen. Uit de onderzoeken blijkt dat lager opgeleide jongeren of jongeren uit gezinnen met lager opgeleide ouders die thuis of in hun vrije tijd minder aandacht hebben voor digitale vaardigheden hierdoor een belangrijke aandachtsgroep vormen. Volgens Pijpers is het nodig beter zicht te krijgen op de verschillen tussen leerlingen die wél overbrugbaar zijn en welk lesmateriaal daaraan kan bijdragen. “We weten nu in elk geval dat aandacht voor basale digitale informatievaardigheden nog belangrijker is dan werd gedacht. Aanzienlijk belangrijker dan programmeren”, aldus Pijpers.

Over beide onderzoeken

De tweejaarlijkse ‘Monitor Jeugd en Media’ van Kennisnet brengt het mediagebruik onder jongeren tussen 10 en 18 jaar in kaart. De monitor meet onder andere het bezit van beeldschermmedia onder jongeren, het gebruik van die media voor schoolwerk en de opvattingen die jongeren hebben over mediagebruik. Voor het eerst brengt de monitor nu ook de resultaten uit een onderzoek naar de digitale vaardigheden van jongeren.

Met ‘Vanzelf Mediawijs? 2017’ is samen met de jongeren onderzoek gedaan en zo dieper ingegaan op de belevingswereld van jongeren, de invloed van ouders en professionals op hun mediawijsheid en de mediawijze vaardigheden die ze als vanzelf opdoen; alleen of samen met leeftijdsgenoten. Via een originele onderzoeksopzet waarbij gebruik is gemaakt van gamification en co-creatie zijn de jongeren – in de leeftijdsgroep 12 t/m 15 – zelf nadrukkelijk bij dit onderzoek betrokken. Hierdoor weten we nu bijvoorbeeld beter hoe zij tegen het huidige onderwijsaanbod aankijken en welke onderwerpen volgens hen hierin te weinig aan bod komen.

De Week van de Mediawijsheid 2017

Van 17 tot en met 24 november 2017 vindt de Week van de Mediawijsheid plaats. Het thema luidt: ‘Generatie Media: samen mediawijs’. De campagneweek gaat van start met het Mediawijsheid Debat op vrijdag 17 november in het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid en wordt een week later afgesloten met de Onderwijsconferentie digitale geletterdheid van Kennisnet in samenwerking met Beeld en Geluid, Mediawijzer.net en SLO, eveneens in Beeld en Geluid. Tijdens de week roept Mediawijzer.net docenten, professionals, ouders, kinderen en jongeren op om zowel thuis als in de klas samen in gesprek te gaan over ons online gedrag en mediawijze vaardigheden. www.weekvandemediawijsheid.nl

Noot voor de redactie

Voor informatie over de Week van de Mediawijsheid en het onderzoek 'Vanzelf Mediawijs? 2017' kunt u contact opnemen met Jurje Plantinga van De Issuemakers via [06-41458190](tel:06-41458190) of jurre@issuemakers.nl.

Voor informatie over de 'Monitor Jeugd en Media 2017' kunt u contact opnemen met Remco Pijpers, strategisch adviseur digitale geletterdheid bij Kennisnet, via [06-51436711](tel:06-51436711) of r.pijpers@kennisnet.nl.

Aanvullende links

Het onderzoek 'Vanzelf Mediawijs? 2017' kunt u vanaf vrijdag 17 november inzien op:

- www.mediawijzer.net/vanzelf-mediawijs-2017

De 'Monitor Jeugd en Media 2017' en een uitgebreid interview met auteur Remco Pijpers zijn vanaf vrijdag 17 november te vinden op:

- www.kn.nu/MJM
- www.kn.nu/interviewMJM

Om alle kinderen in Nederland gelijke kansen te bieden om hun digitale vaardigheden te ontwikkelen hebben Kennisnet, Mediawijzer.net en CodePact in oktober het initiatief 'Samen Digiwijzer' gelanceerd. Ga voor meer informatie naar:

- www.samendigiwijzer.nl